

Mají česká knihovnická periodika budoucnost?

Renáta SALÁTOVÁ

Národní knihovna České republiky

renata.salatova@nkp.cz

INFORUM 2014: 20. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 27- 28. 5. 2014

Abstrakt: Příspěvek se zabývá otázkou potřebnosti periodik pro obor knihovnictví a informační věda; podává stručný přehled vývoje českých knihovnických periodik, definuje tato periodika, analyzuje jejich současnou podobu a proměny. Na základě výsledků dotazníkového šetření a zkušeností z vlastní praxe výkonné redaktorky odborného recenzovaného periodika se dotýká problémů redakční práce, recenzního řízení a také pravidel pro excerpci do databáze SCOPUS.

Úvod

Mají česká knihovnická periodika budoucnost? Kam vůbec míří a hlavně kam a komu patří do rukou, komu jsou určena? Mají v našem oboru své místo či dokonce výsadní postavení? Jsou knihovnická periodika vnímána jako odborné časopisy či dokonce, v některých případech, jako vědecké časopisy? Dle terminologie TDKIV jsou spíše odbornými periodiky. Proč tady tedy jsme? Máme co nabídnout? Komu máme co nabídnout? Jsme jen časopisy k letnému přečtení, ke studiu? Je nás moc? Nebo naopak málo? Periodika v našem oboru jsou informačními kanály potřebnými k tomu, aby se informace z našeho oboru šířily včas na správné místo. Ať již jsou to publikace elektronické, tištěné, odborné, vědecké, s celostátním dopadem či regionální, musí splňovat účel, za kterým byla tato periodika založena.

Před psaním tohoto příspěvku jsem si vypracovala rešerši na práce obsahující historii knihovnických periodik a jejich popis; informace z této literatury zde využívám.

Definice periodika

Časopis - Dokument, vycházející pod týmž (nebo dlouhodobě stabilním) názvem v pravidelných týdenních až půlročních intervalech, který obsahuje příspěvky více autorů a má předem stanovený program i zaměření. Seriál určený pro čtenáře zajímající se o určitý předmět nebo profesi.¹

Odborné časopisy jsou periodický tisk vydávaný v pravidelných intervalech - nejméně však dvakrát ročně - pod stejným názvem. Jsou určeny pro oblast určité odborné činnosti; neslouží aktuálnímu všeobecnému dennímu zpravodajství.²

Naproti tomu **vědecký časopis** (learned journal, scholarly journal) je časopis s cílovým segmentem čtenářů v oblasti vysokých škol a vědeckého výzkumu; často je produktem určité akademické společnosti nebo vědeckého ústavu.³

Impaktovaný časopis - Odborný časopis, jehož články procházejí před publikováním náročným recenzním řízením, a proto je uznáván odbornou veřejností, o čemž svědčí jeho vysoký impakt faktor, který je mu přiznáván v hodnocení časopisů. To znamená, že na něj, resp. na jeho články odkazují často autoři článků v mnoha jiných uznávaných časopisech.⁴

Otevřený časopis (open access journal) - Recenzovaný **vědecký online časopis**, který je budován ve smyslu otevřeného přístupu. Ve srovnání s klasickým vědeckým časopisem se liší především v modelu financování nákladů na vydání článku v časopise. Zpravidla za vydání a zpřístupnění článku platí plnou cenu autor nebo jeho instituce, nikoli koncový uživatel, jak je běžné u klasického časopisu (předplatné). Rozdílný bývá také autorskoprávní podklad uzavření smlouvy mezi autorem a vydavatelem. Uzavírání smluv mezi autorem a vydavatelem se řídí politikou daných otevřených časopisů, která se může lišit u jednotlivých vydavatelů. Pro konkrétní případ je vždy nutné se držet konkrétních podmínek daného vydavatele. Otevřený **časopis** může někdy vzniknout i přeměnou klasického časopisu.⁵

Stručná historie knihovnických periodik

První knihovnický časopis na světě, American Library Journal, začal vycházet 30. září 1876 v New Yorku zásluhou Melvila Deweyho a jeho kolegů z Americké knihovnické asociace, založené v témže roce. Překvapivé je, že časopis vychází dodnes pod názvem The Library Journal (ISSN 0000-0027). Časopis je se svým stotisícovým nákladem jedním z nejčtenějších knihovnických periodik na světě.

První český knihovnický časopis vyšel 1. října 1900 zásluhou Zdeňka Václava Tobolky, který byl jeho redaktorem a současně vydavatelem. Tento první samostatný český knihovnický časopis dostal název České knihovnictví s podtitulem „časopis věnovaný potřebám českých knihovníků“. Byl to dvaatřicetistránkový měsíčník. Vzhledem k tomu, že byl financován pouze z vlastních prostředků Z. V. Tobolky, bylo zapotřebí získat dostatečný počet odběratelů. To se ovšem nepodařilo a časopis po vydání prvních sedmi čísel přestal vycházet.

V první polovině 20. století vycházely pouze knihovnické časopisy zaměřené na každodenní rutinu a problémy knihoven. Od padesátých let začaly také vycházet tituly, které se zaměřovaly na nový obor informatiky. Příspěvky se věnovaly problematice spojené s tímto oborem a vývojem informačních technologií. Tato periodika byla až do počátku devadesátých let „izolována“, poté se ovšem začlenila tématika informační vědy do knihovnických časopisů.

Knihovnická periodika ze začátku minulého století byla určena výhradně knihovníkům. Ti se zde měli dozvědět, jak vzdělávat lid v českých zemích. Časopis Česká osvěta s podtitulem „lidovýchovný obzor“ byl vydáván za podpory Ministerstva školství a národní osvěty a výchovné sekce Hlavního štábu československého vojska. Zájem o knihovny byl tehdy nevelký. Až do poloviny 20. století vycházelo malé množství knihovnických časopisů, a to hlavně kvůli drahému papíru a malému množství přibývajících čtenářů knihoven. Časopisy se spíše podobaly knihám. Příspěvky v nich uveřejněné byly obsáhlé. Zveřejňovaly se například výroční zprávy, statistiky, návody, jak přilákat čtenáře do knihoven apod. Již v této době se v knihovnických periodikách objevovaly reklamy, a to na zadních stranách (reklamní rubrika někdy čítala i přes deset stran). Byly na rozdíl od článků tištěny na barevném papíře.

Končící dvacátá léta se začínala projevovat tím, že se osvětová práce měnila v budovatelskou tematiku. V časopise Československých knihovníků se již v roce 1931 uvádí, že „v knihovnách je třeba mít jen knihy, které pomáhají pracovat ke společnému cíli.“ Knihovnická periodika měla podporovat snahy knihoven o vzdělávání lidu, poučit o tom, jak se stavět k novým zákonům týkajícím se knihovnictví apod. V těchto periodikách se objevuje více obrázků, fotografií, grafů, tabulek aj. Obálky jsou velmi jednoduché a obsahují jen název, podnázev, rok vydání a číslování.

Po roce 1945 se do časopisů začaly dostávat i ohlasy čtenářů. K tomu je vybízely samotné redakce. Knihovníci si tak začínali předávat zkušenosti. Nejvíce z obsahu zabíraly seznamy knih a příspěvky pojednávající o veřejných i specializovaných knihovnách (např. vězeňských).

Časopisy, které se zabývaly problematikou informační vědy, začaly vycházet v druhé polovině 20. století. Měly zajímavější obálku a lepší grafické zpracování. Cílem informační činnosti a práce informačních středisek, ke kterým měly tyto časopisy přispívat, bylo zvyšování efektivity ve vědecké, technické a výrobní činnosti. K náplni práce informačních středisek patřila mimo jiné činnost knihovnická, dokumentační, studijní, rozborová, publikační a vědeckotechnická propaganda. Časopisy se tak zabývaly tématy: mezinárodní desetinné třídění, technické normy, třídění informací, využití děrných štítků apod.

Knihovnická periodika se samozřejmě od počátku 20. století vyvíjela, a to jak po obsahové, tak po grafické stránce. Velice čtivá jsou například knihovnická periodika do čtyřicátých let 20. století.

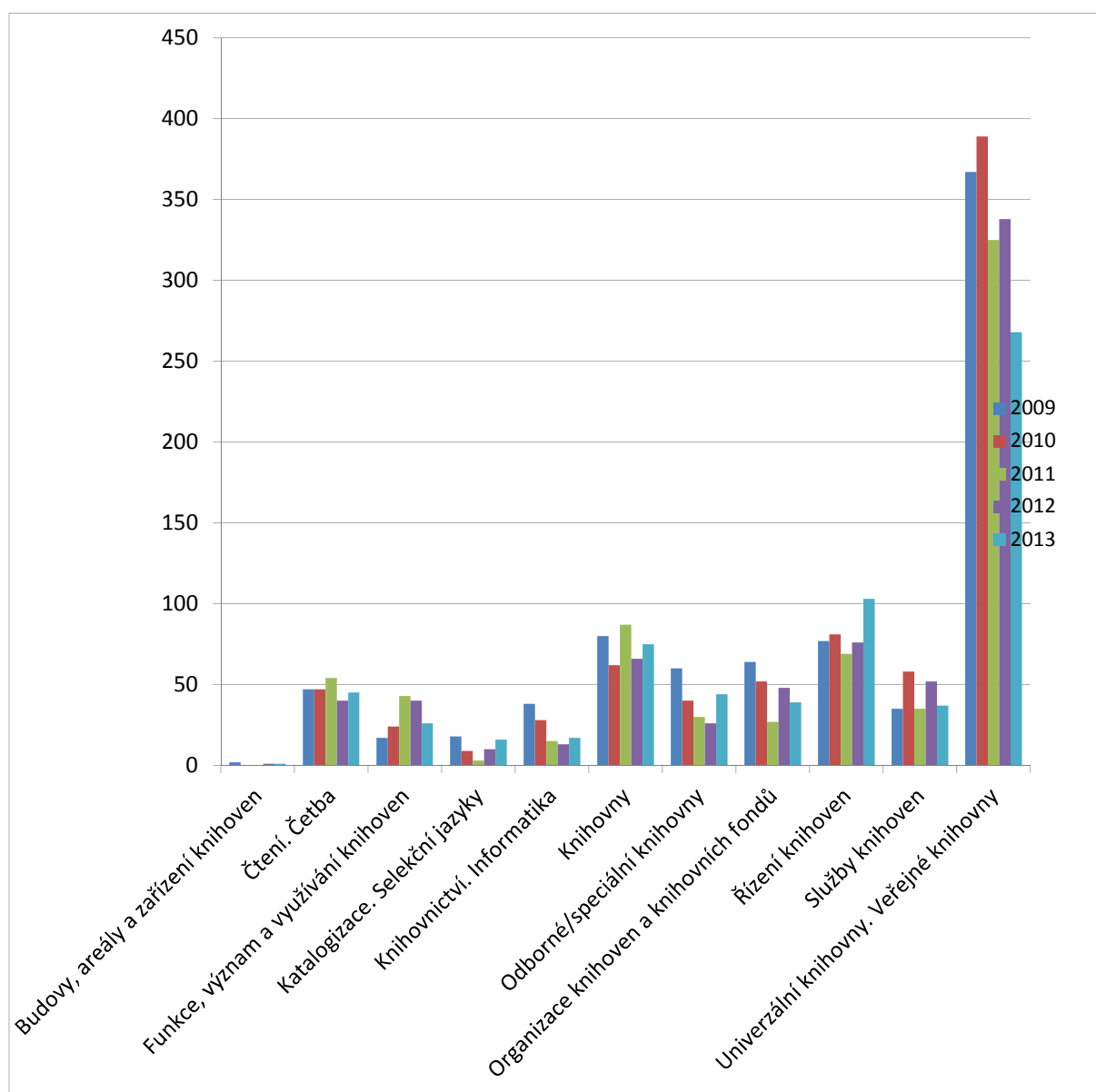
V devadesátých letech se periodika stávají barevnějšími, čtenářsky přitažlivějšími. Hlavními tématy jsou automatizace, příspěvky o zahraničních knihovnách, internet, databáze, více je zastoupena problematika informační vědy. Začínají se objevovat první elektronické časopisy.⁶

Tematické okruhy v knihovnických časopisech

Pro tematickou analýzu českých knihovnických periodik jsem zvolila metodu konspektu, který naleznete na www.konspekt.nkp.cz⁷. Srovnávala jsem četnost použití knihovnických a ostatních témat (ovšem s knihovnictvím a informační vědou propojených) v oborových periodících, dále konspekt podílu knihovnických činností s ohledem na informační technologie a zpracování dokumentů v období 2009-2013. Ve spolupráci s Mgr. Danielem Kindlem jsme vypracovali tyto přehledové tabulky a grafy. Jsou v nich obsaženy údaje s názvem skupiny konspektu, počtem výskytu daného konspektu v určitém roce. Okruh časopisů podrobených této analýze, je excerptován do databáze KKL (databáze Knihovny knihovnické literatury).

Tabulka č. 1 Knihovnická témata v českých knihovnických periodících v období 2009-2013

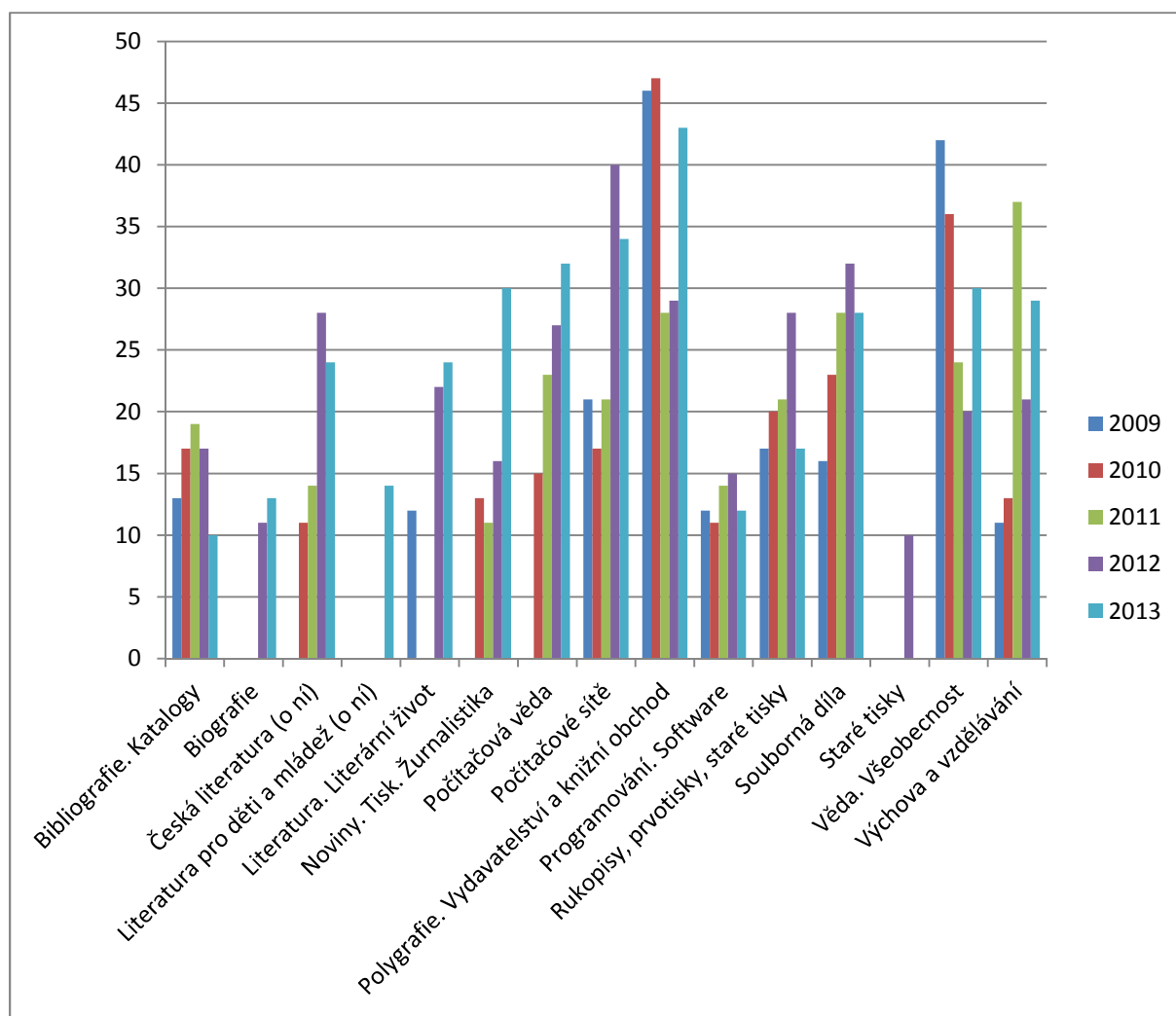
KONSPEKTY	2009	2010	2011	2012	2013
Budovy, areály a zařízení knihoven	2			1	1
Čtení. Četba	47	47	54	40	45
Funkce, význam a využívání knihoven	17	24	43	40	26
Katalogizace. Selekční jazyky	18	9	3	10	16
Knihovnictví. Informatika	38	28	15	13	17
Knihovny	80	62	87	66	75
Odborné/speciální knihovny	60	40	30	26	44
Organizace knihoven a knihovních fondů	64	52	27	48	39
Řízení knihoven	77	81	69	76	103
Služby knihoven	35	58	35	52	37
Univerzální knihovny. Veřejné knihovny	367	389	325	338	268

Graf č. 1 Knihovnická témata v českých knihovnických periodících v období 2009-2013

Tabulka č. 2 Ostatní témata v českých knihovnických periodících v období 2009-2013

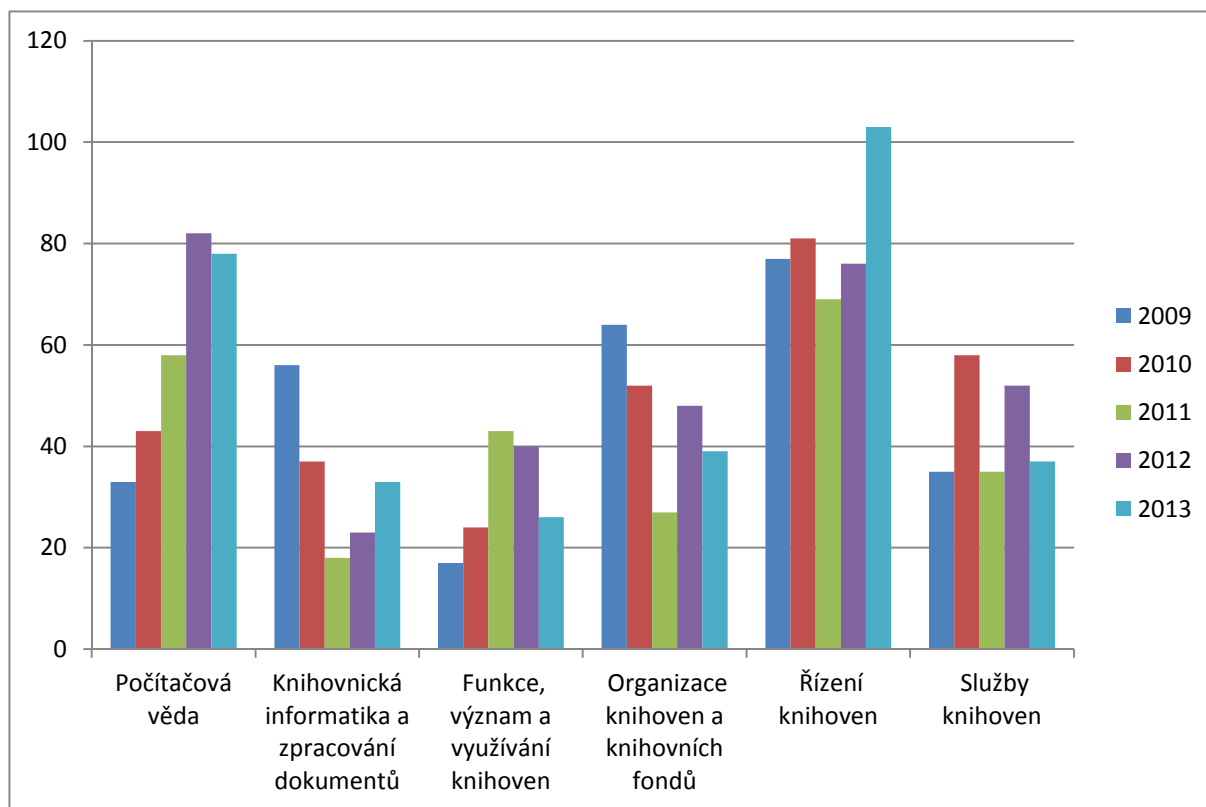
	2009	2010	2011	2012	2013
Bibliografie. Katalogy	13	17	19	17	10
Biografie				11	13
Česká literatura (o ní)		11	14	28	24
Literatura pro děti a mládež (o ní)					14
Literatura. Literární život	12			22	24
Noviny. Tisk. Žurnalistika		13	11	16	30
Počítačová věda		15	23	27	32
Počítačové sítě	21	17	21	40	34
Polygrafie. Vydavatelství a knižní obchod	46	47	28	29	43
Programování. Software	12	11	14	15	12
Rukopisy, prvotisky, staré tisky	17	20	21	28	17
Souborná díla	16	23	28	32	28
Staré tisky				10	
Věda. Všeobecnost	42	36	24	20	30
Výchova a vzdělávání	11	13	37	21	29

Graf č. 2 Ostatní témata v českých knihovnických periodických v období 2009-2013

Tabulka (č. 3) konspektu podílu knihovnických činností s ohledem na informační technologie a zpracování dokumentů období 2009-2013

Konspekt	2009	2010	2011	2012	2013
Počítačová věda	33	43	58	82	78
Knihovnická informatika a zpracování dokumentů	56	37	18	23	33
Funkce, význam a využívání knihoven	17	24	43	40	26
Organizace knihoven a knihovnických fondů	64	52	27	48	39
Řízení knihoven	77	81	69	76	103
Služby knihoven	35	58	35	52	37

Graf (č. 3) konspektu podílu knihovnických činností s ohledem na informační technologie a zpracování dokumentů období 2009-2013

Analýza českých knihovnických periodik : Aktuální stav, místo a úloha v knihovnictví a informační vědě

Česká knihovnická periodika jsem posuzovala z těchto hledisek: elektronické a tištěné časopisy z hlediska četnosti, nakladatelských a čtenářských preferencí; periodicitu vydávání; poměr recenzovaných a nerecenzovaných časopisů; zaměření časopisů (čistě knihovnická nebo spíše šířeji kulturně zaměřená periodika); složení a práce redakčních rad.

V českém knihovnictví a informační vědě se v současnosti objevuje několik typů knihovnických periodik, celkem však jde o 23 titulů, které do této množiny můžeme zařadit. (Řídím se dle databáze http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=06_Knihovnicka_a.htm.)

Z těchto 23 titulů jsou některé vydávány elektronicky, některé tištěné nebo se jedná o tituly, které jsou vydávány tiskem i elektronicky. Která forma je pro čtenáře přijatelnější? Záleží na typu čtenáře. Studenti například preferují elektronické verze časopisů. Někteří obojí, neboť co potřebují, to si najdou elektronicky a například do vlaku (MHD) si raději berou tištěnou verzi. Kolik periodiky vychází pouze elektronicky (13), pouze v tištěné formě (2), v obojí podobě (8). Co vede nakladatele, ve většině případů samotné knihovny, k tomu, aby měli tištěnou verzi časopisu – je to tradice, zvyk, nostalgie apod.? Kolik z časopisů má elektronickou verzi, ihned přístupnou po vydání periodika? Kolik po nějaké lhůtě? Kolik z nich je budováno na principu open access? Jsou vůbec v našem oboru u nás takové časopisy?

Co to vlastně je open access? *Jde o online **přístup** k odborným informacím, především k plným textům recenzovaných vědeckých článků, ale i k textům preprintů, konferenčních sborníků ad., bez poplatků a komukoli. Jeho hlavním cílem je dosáhnout větší ("neomezené") možnosti šíření a zpřístupňování vědeckých poznatků pro odbornou, ale i laickou veřejnost v souladu s možnostmi, které poskytuje aktuální stav informačních technologií. **Otevřený přístup** se dělí dle uspořádání autorskoprávních vztahů na tzv. "volný **otevřený přístup**" a tzv. "bezplatný **otevřený přístup**". Druhým typem dělení je dělení na dva základní publikační modely – dvě cesty naplnění otevřeného přístupu, a to na tzv. "zlatou cestu otevřeného přístupu" a tzv. "zelenou cestu otevřeného přístupu". Definice otevřeného přístupu vychází z tzv. BBB-iniciativ (tj. Budapeštská iniciativa, Prohlášení z Bethesdy a Berlínská deklarace).*

Recenzovaný vědecký online časopis, který je budován ve smyslu otevřeného přístupu, se ve srovnání s klasickým vědeckým časopisem liší především v modelu financování nákladů na vydání článku v časopise. Zpravidla za vydání a zpřístupnění článku platí plnou cenu autor nebo jeho instituce, nikoli koncový uživatel, jak je běžné u klasického časopisu (předplatné). Rozdílný bývá také autorskoprávní podklad uzavření smlouvy mezi autorem a vydavatelem. Uzavírání smluv mezi autorem a vydavatelem se řídí politikou daných otevřených časopisů, která se může lišit u jednotlivých vydavatelů. Pro konkrétní případ je vždy nutné se držet konkrétních podmínek daného vydavatele. Otevřený časopis může někdy vzniknout i přeměnou klasického časopisu.⁸

Jaká je periodicita vydávání, jak často vychází knihovnická periodika? Jsou měsíčníky, čtvrtletníky, periodika vycházející dvakrát ročně, periodika s nepravidelnou periodicitou. Nejvíce periodik našeho

oboru vychází čtvrtletně (7), měsíčně (5), pololetně (4), jinak (jedná se o občasníky, čtrnáctideníky nebo časopisy vycházející 3xročně aj. – takových je 7).

Když jsem začala pracovat na analýze českých knihovnických periodik v září loňského roku byly podmínky ještě jinak stanoveny. Měli jsme dva recenzované knihovnické časopisy – Knihovnu: knihovnickou revue a Proinflow – zapsané za *Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik* <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=707758>.

Od února tohoto roku tomu tak není, neboť z rozhodnutí Rady vlády pro vědu, výzkum a inovace byl časopis Knihovna vyškrtnut z uvedeného seznamu, a to bez udání důvodu.

V oboru knihovnictví – informační věda nejsou v ČR pouze čistě knihovnická periodika, těch je v současnosti jen 9. Vycházejí také periodika, která se knihovnictví a informační vědě či oborům s nimi souvisejícími věnují převážně (6) nebo částečně (8).

Recenzovaná a nerecenzovaná periodika

Vydání **článku v odborném periodiku (časopisu) či jeho recenzované části** předchází recenzní, posuzovací řízení. Členové redakční rady dostávají anonymní příspěvek, aby posoudili jeho vhodnost pro použití v recenzované části periodika. Většinou (tak, jak je tomu v praxi našeho časopisu) autor nejprve zašle abstrakt (včetně klíčových slov) příspěvku určeného k recenznímu řízení či se dotáže (mailem, telefonem na výkonného redaktora), zda by mělo periodikum zájem publikovat příspěvek na určité téma. O tom nerozhoduje výkonný redaktor ani šéfredaktor, ti mohou pouze po prvotním čtení doporučit členům redakční rady příspěvek k přijetí či zamítnutí. V internetové či osobní diskusi pak každý člen vyjádří svůj názor a poté padne rozhodnutí. Pokud je polovina členů pro a polovina členů proti, rozhoduje předseda redakční rady.

Recenzní řízení je buď *uzavřené, nebo otevřené*.

Při uzavřeném, tj. anonymním recenzním řízení je recenzent vybrán redakcí a je mu zaslán příspěvek bez uvedení autora. Po vypracování recenzního posudku recenzentem je tento posudek zaslán autorovi (opět bez uvedení jména recenzenta), aby zapracoval připomínky recenzenta/tů.

Při otevřeném recenzním řízení se zveřejňují jména recenzentů, například v soupisu na stránkách časopisu či přímo u příspěvku.

Z praxe redakce časopisu Knihovna: Jednotliví členové redakční rady, jsou požádáni či z vlastní iniciativy navrhnou vhodného recenzenta/y. Ti jsou osloveni výkonným redaktorem. Příspěvek jim je

k posouzení samozřejmě zaslán bez udání jména autora. Posudky by měly být nejméně dva. Někdy si redakce vyžádá posudků více. Děje se tak v případě protichůdných názorů obou recenzentů, pak může třetí recenzent rozhodnout. Dále mohou nastat případy, kdy recenzent nemá například požadovaný akademický nebo vědecký titul, ale má neocenitelné zkušenosti a znalosti dané problematiky. Autor recenzního posudku nesmí být zaměstnancem stejného pracoviště jako původce či původci příspěvku – nesmí v žádném případě dojít ke konfliktu zájmů kvůli recenzovanému příspěvku. <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=679030>

Recenzentovi většinou zasílá formulář (osnovu) pro zpracování recenzního posudku spolu s termínem, kdy by měl posudek zaslat. Termín musí být dostačující jednak pro recenzenta, jednak pro autora příspěvku, aby měl autor čas zapracovat připomínky recenzenta, a v neposlední řadě také pro redakci, aby byl dostatek času a prostoru pro odbornou a jazykovou korekturu.

Vypracování recenzních posudků může a nemusí být samozřejmě honorované. Pro mnoho autorů recenzního posudku je to spíše otázka cti než výdělku.

Redakční rada

Redakční rada je poradním a řídicím orgánem časopisu. Záleží na tom, zda periodikum spadá do skupiny recenzovaných či nerecenzovaných periodik. Pro periodika z první skupiny platí tato kritéria uvedená níže, platná v roce 2013.

Odborným recenzovaným periodikem je vědecký časopis s redakční radou, jež je tvořena z nadpoloviční většiny členy, kteří nejsou zaměstnanci vydavatele. Členy těchto redakčních rad by se měli stát především osoby s vědeckou hodností nebo s hodností docent či profesor, kteří jsou odborníky/specialisty ve svém oboru. Minimální počet členů redakční rady jsou tři, nejvyšší počet je neomezen⁹ Stává se tradicí, že recenzovaná periodika, nejen z našeho oboru, mají v redakční radě zahraniční odborníky.

Redakční rada má úlohu konzultační a kontrolní a na redakci je nezávislá - v některých ohledech je jí dokonce nadřazená. Například při rozhodování o tom, zda nějaký článek přijmout či nikoli, koho vybrat jako recenzenta apod.

Redakční rada má být garantem odbornosti a kvality původních vědeckých prací, které jsou vydávány v daném periodiku. Redakční rada též bývá poradním odborným orgánem příslušného nakladatelství či vydavatelství. Činnost redakční rady spočívá především ve formování odborného profilu či

koncepte periodika, posuzování edičního plánu, termínů vydávání, tematické náplně časopisu, komunikace s autory. Má hlavní slovo v přijetí či odmítnutí kteréhokoli z nabídnutých příspěvků. Chtějí-li autoři zařadit tyto příspěvky do recenzované části časopisu, redakční rada hlasuje o přijetí či nepřijetí, eventuálně o osobách recenzentů.

U knihovnických periodik nerecenzovaného charakteru nejsou tyto podmínky povinné. Tyto časopisy mívají v redakčních radách více zaměstnanců vydavatele. Záleží samozřejmě i na věkovém složení redakčních rad apod.

Členové redakční rady mají být redaktorům nápomocni svojí radou, nápadem, praktickou pomocí. Nezáleží, zda jde o recenzované či nerecenzované periodikum. Jsou to specialisté ve svém oboru, mají mnoho kontaktů, vědí, na koho se v dané situaci obrátit. Netýká se to jen výběru témat a recenzentů či potenciálních autorů. Může také nastat problém s grafikou, s tiskárnou, autorskými právy na fotografie apod. To vše mohou pomoci vyřešit. Měli by být také kreativní a nebát se přispět svými novými myšlenkami nebo konstruktivní kritikou. Vždyť tvář odborných periodik se neustále mění a není dobré zůstat na místě a lpět na stávajícím stavu.

Výkonný redaktor, šéfredaktor se také pravidelně schází se členy redakční rady. Může se to dít při osobním setkání členů rady na jednání typu porady, nebo dnes již také ve virtuálním prostoru. Mohou založit diskusní skupinu, kde si navzájem sdělují své poznatky, nápady apod. Redakční radu většinou řídí právě šéfredaktor/výkonný redaktor. Proč virtuální prostor? Členové redakčních rad jsou většinou zaneprázdnění lidé a stanovit termín, kdy se všichni shodnou, že mají čas (zvláště když členové jsou ze zahraničí nebo ze vzdáleného konce republiky), není opravdu jednoduché.

Za sebe preferuji osobní setkávání. Virtuální prostředí samozřejmě používám také, ale jednou za čas by se členové redakční rady měli sejít v co největším počtu. Diskutovat o tématech vhodných a potřebných pro publikování, řešit organizační záležitosti, rozpočet apod. Z jednotlivých setkání/jednání redakčních rad se pořizuje výstup ve formě zápisu, který slouží redaktorovi jako podklad pro jeho další činnost, stanovuje úkoly pro redaktora a formuluje úkoly pro členy redakční rady.

Členy redakční rady navrhuje většinou šéfredaktor či stávající předseda redakční rady a jejich volbu schvalují všichni stávající členové redakční rady. Tato osoba je pozvána na jednání, je jí vysvětleno, jaké budou její úkoly či jaký by měl být přínos pro práci redakční rady. Poté se rozhodne, zda přijme či nepřijme členství. Může se také stát, že některý z členů nemůže/nechce vykonávat práci v redakční radě a navrhne za sebe náhradu. Stává se tak hlavně z důvodů odchodu do důchodu či pracovního zaneprázdnění. Proces schvalování a přijetí nového člena je stejný jako v prvním případě.

Je dobré, když složení rady je pestré a není zastoupen jen obor, na který se časopis soustřeďuje (v našem případě knihovnictví, informační věda, knihovněda aj.), ale jsou-li přítomny i osobnosti z příbuzných oborů (např. muzejnictví, archivnictví atd.). Tito lidé mají jiný pohled na problematiku našeho oboru a jejich zkušenosti a znalosti jsou velmi obohacující.

REDAKČNÍ PRÁCE

Redakční práce pro výkonného redaktora vlastně nikdy nekončí. Nad svojí prací přemýšlí i mimo pracovní dobu, což je samozřejmě dobře. Velkou výhodou je, když jakýkoliv odborný časopis spravuje/vede člověk, který je z oboru. V redakcích dochází nejen k čistě redakční práci, kterou má na starosti editor, ale také k jazykové úpravě (korektor), k tvorbě vlastních textů (redaktor, případně nositel aktuálních informací, reportér). Práce ve specializovaných vědeckých periodikách se nejvíce přibližuje redakční práci v nakladatelstvích. Práce v periodiku tohoto typu se ve výsledku totiž rovná vydání sborníku. Redaktor zajišťuje příspěvky na základě požadavků redakční rady.¹⁰ Z vlastní zkušenosti mohu říci, že redakční práce v knihovnických periodikách zahrnuje všechny tyto role dohromady. Odlišnosti tkví v rozsahu textu, kdy pro periodikum máme určitý (nejvyšší) počet stran, články jsou limitované, například počtem 20 normostran. Rubriky jsou také svým rozsahem omezeny. Redaktor periodika je limitován harmonogramem vydávání periodika (termíny uzávěrek, korektur, předání grafikovi, zaslání do tiskárny apod.), závislejícím na periodicitě časopisu. Redakční práce spočívá v:

- Stanovení koncepce časopisu (kam chci, aby směřoval)
- Komu je určen časopis? (vymezení okruhu čtenářů/uživatelů)
- Příprava témat a náplně časopisu
- Oslovení autorů
- Příjem příspěvků
- Při recenzovaných rubrikách/příspěvcích – nalezení vhodného recenzenta/recenzentů
- Odborná, jazyková a předtisková korektura příspěvku (včetně zvládnutí alespoň základů typografických pravidel – kvůli komunikaci s grafikem, který připravuje číslo pro tiskárnu)
- Komunikace s autory
- Správa webových stránek časopisu
- Redakční administrativa¹¹
- Dodržování časového harmonogramu
- Marketing časopisu (jeho propagace)

1) Stanovení koncepce časopisu

Výkonný redaktor spolu s redakční radou si musejí stanovit koncepci/profil časopisu, to znamená zformulovat, kam by chtěli, aby časopis směřoval. Jaký účel má plnit? Jaký bude mít rozpočet? Od stanoveného rozpočtu se lze později „odrazit“. Když jsou peníze, mohou lidé z redakce například jet na zahraniční stáže do jiných knihoven a poznat jiné prostředí než domácí, což je velká výhoda. Mohou jezdit i více na zahraniční konference, semináře. Je-li dostatečný rozpočet, mohou redakce například zařazovat k příspěvkům barevné fotografie, použít celý barevný tisk apod. Mohou si také dovolit lépe honorovat autory (viz dále ekonomické záležitosti).

Koncepce je vlastně pojetí, rozvržení, představa, základní hledisko, vedoucí idea, myšlenková osnova¹². Kam míříme, kolikrát za rok vycházíme a budeme vycházet, budeme reagovat spíše na aktuální témata nebo se zaměříme na vědeckou činnost? Od financí se také odvíjí, kolik stránek může mít periodikum. Dle toho jsou rozděleny sekce/části časopisu a stálé rubriky, inzerce apod.

2) Komu je časopis určen?

Pro koho jsme určeni, pro jakou věkovou a vzdělanostní kategorii čtenářů? Koho chceme informovat? Je knihovnické periodikum určené spíše pro odborníky z oboru, vysokoškolsky odborně vzdělané nebo pro řadové knihovníky či dobrovolníky pracující v knihovnách? Chceme oslovit mladé, začínající knihovníky nebo spíše studenty z oboru? Nebo má náš časopis sloužit spíše knihovníkům s praxí? Budeme v jednom časopisu zohledňovat více kategorií, tj. začínající praktiky, studenty, odborníky s rozsáhlou praxí, teoretiky oboru?

3) Příprava témat a náplně časopisu

Jak již jsem se již zmínila, práce redaktora nekončí při odchodu z redakce. Při sledování médií zaregistruje zajímavé téma pro budoucí zpracování. Jezdí na konference, semináře, kde přímo komunikuje s potenciálními autory. Může se stát, že autoři konferenčních příspěvků sami nechtějí publikovat (z jakýchkoliv, nejčastěji časových důvodů). Potom se může stát, že dají redakci kontakt na jiné autory, kteří by například publikovat chtěli. Redakce může například reagovat i na aktuální témata (např. otevření nové knihovny, spuštění nového systému, portálu, významná výročí osobností i institucí, nové trendy v oboru apod.), toto se děje spíše u měsíčníků. Periodika, která vycházejí s menší

periodicitou, nemají prostor reagovat citlivě a včas na aktuální témata. Jde jim spíše o dlouhodobé záležitosti, např. výstupy z projektů, interpretace nových poznatků, hypotéz, teorií, o analýzy atd.

Dále autoři zasílají do redakce příspěvky z vlastní iniciativy, to se děje nejčastěji. Na webových stránkách časopisu mají k dispozici pokyny pro autory, termíny redakční uzávěrky, dále kontakt na redakce, většinou výkonného redaktora nebo šéfredaktora. Redaktor může dostat také návrhy nebo dokonce zadání od členů redakční rady na téma příspěvku. V tomto případě mu většinou členové redakční rady doporučí potenciálního autora příspěvku.

Některé příspěvky také redakce mohou odmítnout. Jde o příspěvky nedosahující požadovaných kritérií pro konkrétní časopis či nezapadající do daného profilu časopisu.

4) Oslovení autorů

Redaktor autory oslovuje většinou na zmiňovaných odborných akcích, tzn. na seminářích, konferencích, přednáškách apod. Dále se tak stane po předání kontaktů, například prostřednictvím členů příslušných redakčních rad. Redakce tedy hledá iniciativně kontakty sama, ale velkou práci zde odvedou i lidé mimo redakci samotnou. Další komunikace se děje většinou prostřednictvím elektronické pošty.

5) Přijetí příspěvků

Autoři svůj příspěvek zašlou na adresu redakce, ať už z vlastní iniciativy nebo z iniciativy redakce. Ta potvrdí přijetí příspěvku a dochází k prvnímu čtení, tzn. redakce může již v této fázi článek zamítnout z různých důvodů.

6) V případě rubriky recenzovaných příspěvků – nalezení vhodného recenzenta/recenzentů

Pokud časopis spadá do kategorie recenzovaných periodik, musí redakce důsledně dbát na to, aby článek splňoval požadavky na recenzovaný článek. Výkonný redaktor zašle příslušný článek, bez uvedení autora, členům redakční rady. Jednotliví členové se poté vyjádří k tomu, zda článek k recenznímu řízení přijmout nebo nikoli. Při nepřijetí může nastat situace, kdy redakční rada doporučí, aby článek nebyl přijat vůbec či byl přijat do nerecenzované části periodika.

Samotné hledání recenzentů není věc snadná. Recenzenti se hledají vždy dva. Recenzní řízení musí být plně anonymní, tzn. recenzent dostane článek bez jména autora a autor samozřejmě nesmí vědět, kdo jeho článek recenzoval. V případě, že se jeden recenzent

vyjádří kladně a druhý záporně, tj. jeden doporučí článek vydat, byť s doplněním, a druhý nedoporučí článek k vydání, hledá se recenzent třetí, který má rozhodnout. Recenzní posudky v tištěné podobě se archivují v redakci a musí být podepsány příslušnými recenzenty.

Recenzenty vyhledává výkonný redaktor buďto sám, či za pomoci členů redakční rady. Ti mohou jednotlivé recenzenty doporučit. Člověk, který má vypracovat recenzní posudek, musí být vysokoškolsky vzdělán (nejlépe s titulem Ph.D., doc., prof.). Redaktor poté zašle vybranému recenzentovi článek bez udání autora s dotazem, zda by byl ochoten vypracovat posudek. Pokud souhlasí, redakce zasílá další náležitosti (formulář recenzního posudku, termíny, přílohy k článku).

Posudky jsou zaslány na adresu redakce a ta je přepošle autorům spolu s určením termínu pro zapracování připomínek recenzentů. Občas se stane, že příspěvek je po zapracování připomínek zaslán s prosbou o přehlédnutí recenzentovi ještě jednou.

Redakce recenzovaných periodik většinou mívají na svých webových stránkách pokyny pro recenzenty.

7) Jazyková a předtisková korektura příspěvku (obojí jsou dělány třikrát)

Po konečném zaslání příspěvků (ať recenzovaných či nerecenzovaných) autory přichází na řadu jazyková korektura. Jazykové korektury se provádějí obvykle nejméně tři. Dbá se na stylistiku, pravopis, správné používání odborných výrazů aj. Redakce má k dispozici normy, slovníky a různé materiály sloužící k důsledné korektuře. Výhodou zde je, když alespoň jeden člen redakce je bohemista. Pokud se jedná o tištěné periodikum, přicházejí po zlomu textu na řadu předtiskové korektury, při nichž se „hlídá“ grafická správnost zlomu, správné titulky, poznámky pod čarou, rozdělení slov apod.

Ovšem v případě odborného periodika se odborná redakce neomezuje jen na recenzní řízení! Moje osobní redakční zkušenost je taková, že odbornou a jazykovou korekturu lze těžko v našem případě oddělit – kvůli správnému odbornému vyjádření je třeba znát nejen jazyk a jeho pravidla, ale také obor (včetně toho, že redaktor musí nejprve pozorně a poměrně do hloubky prostudovat téma, o němž článek pojednává, než uzavře korekturu).

8) Komunikace s autory

Ke komunikaci mezi autorem a redakcí vlastně dochází již od prvního kontaktu kvůli publikování. Většinou se s autory komunikuje prostřednictvím mailu či mobilního telefonu. Na začátku mohou autoři vyplňovat v některých časopisech formulář pro

autory, kde uvádějí svoje nacionále. Jinde již zasílají hotové příspěvky rovnou. V autorském formuláři mohou mít redakce také „souhlas autora s licenčními podmínkami“.

9) Správa webových stránek časopisu

Redakce má na starosti také správu webových stránek, respektive má za úkol dohlížet na jejich aktualizaci. Jedná se především o údaje týkající se časopisu, pokyny pro recenzenty, pokyny pro autory, termíny uzávěrek, vystavení aktuálního čísla aj. Redaktor zašle příslušné materiály webmasterovi a ten vše na stránky umístí. Webové stránky jsou dnes často prvním kontaktem s časopisem, který potenciální autoři příspěvků naleznou, proto je nesmírně důležité, aby byly v pořádku.

10) Redakční administrativa

Na rozdíl od velkých nakladatelství či nakladatelů knih si redakční administrativu musí vést většinou redaktoři sami. Mnohdy mají i hmotnou zodpovědnost, kdy musejí připravovat podklady pro vyúčtování (autorské honoráře, překladatelské smlouvy, dohody o provedení práce apod.). Musí vést autorské formuláře, formuláře pro recenzní řízení (je-li periodikum recenzované), smlouvy, např. s Ebsco aj.

11) Dodržování časového harmonogramu

Samozřejmě záleží na periodicitě vydávání časopisu. Je jedno, zda je odborné periodikum vydáváno týdně, měsíčně, čtvrtletně, pololetně. Redaktor musí pracovat s termíny, jejich dodržování je součástí jeho pracovní náplně a je za to zodpovědný (jestliže se termíny nedodrží, hrozí například finanční sankce ze strany tiskárny). Na termínech se většinou domlouvá rok dopředu. Návrhy uzávěrek dává ke schválení redakční radě, poté všem zúčastněným, kterých se to týká.

12) Marketing časopisu

Všeobecně v době, kdy jsme přesyceni informacemi a médii, si prokletit cestu, zvláště u odborného periodika týkajícího se relativně malého oboru, jakým je knihovnictví a informační věda, není jednoduché. Časopis se sám neprodá, je potřeba mu udělat „reklamu“. Je potřeba ho prezentovat na různých akcích – seminářích, odborných konferencích apod. I osoba samotného redaktora/redaktorů je důležité. Zvučná jména členů redakční rady také „nejsou k zahození“. Dnes již každý z analyzovaných časopisů má svoji webovou stránku, některý snad je i prezentován na sociálních sítích (např.

facebook). Je nesmírně důležité, aby se o časopise vědělo. Autoři pak sami zasílají příspěvky. Je-li časopis recenzovaný a navíc dohledatelný v zahraničních databázích, je situace značně ulehčena. Vymyslet dobrou marketingovou strategii je také například otázkou pro redakční radu.

DOTAZNÍK A JEHO VÝSLEDKY

Průzkum knihovnických periodik probíhal v období listopad 2013 – leden 2014. Byla použita kvantitativní metoda průzkumu, tj. byla oslovena všechna knihovnická periodika v České a Slovenské republice. Kontakty na tato periodika byly čerpány z databáze Knihovny knihovnické literatury http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=06_Knihovnicka_a.htm¹³.

Dotazník byl sestaven ve spolupráci s vedoucím mé práce doc. Papíkem. Bylo osloveno 33 redakcí, redakcím byl zaslán mail s žádostí o vyplnění dotazníku v rámci méj rigorózní práce. Bylo položeno 12 otázek s uzavřenými odpověďmi. Několik z nich umožňovalo více odpovědí. Vrátilo se 33 odpovědí, tj. návratnost dotazníku dosáhla 100 %. Výsledky průzkumu jsou následující:

1. Vychází vaše periodikum elektronicky či v tištěné podobě, ev. obojí?

Odpovědělo 7 dotazovaných, že vychází pouze elektronicky, 3 v tištěné podobě a 23 periodik vychází v obou podobách, tzn. elektronicky i v tištěné formě. Některá knihovnická periodika byla nucena z ekonomických důvodů přestat vydávat tištěnou formu svého časopisu a uchýlit se pouze k elektronické publikaci. Jiná přistoupila na kompromis a časopis vydává nejprve v tištěné formě a po určité době jej převede na formu elektronickou (např. Knihovna: knihovnická revue). Elektronická forma je pak přístupná bezplatně všem. Další periodika (např. Čtenář) vychází v tištěné formě, ale elektronická verze je přístupná pouze předplatitelům a jiní uživatelé se k ní volně nedostanou.

FORMA	Počet
elektronicky	7
tištěná podoba	3
obojí	23

2. Periodicita vašeho periodika?

Překvapivě nejvíce periodik vychází měsíčně (13), poté čtvrtletně (12) a nejmenší část pololetně (6). Žádnou odpověď nevedly redakce dvou časopisů, s vysvětlením, že již nemají pravidelnou periodicitu. V posledních letech opět z ekonomických důvodů část knihovnických periodik musela svoji periodicitu omezit.

PERIODICITA	POČET
čtvrtletně	12
pololetně	6
měsíčně	13
žádná odpověď	2

3. Je vaše periodikum recenzované nebo nerecenzované či částečně recenzované?

Z českých a slovenských knihovnických periodik je nerecenzováno 23, částečně recenzováno je 8, zcela recenzováno 0. Jedna odpověď byla, že redakce neví. Převahu nerecenzovaných periodik lze zcela pochopit. Proces recenzování a recenzních posudků má svá poměrně náročná pravidla, která časopis musí splnit. V našem oboru je jen úzký okruh „vhodných recenzentů“ a ti jsou časově velmi zaneprázdněni. Poté je to také otázka finančních možností časopisu. V ČR není ještě zaběhnutá praxe, že autor (nikoliv periodikum) si platí za recenzní posudky a sám také platí periodiku za to, že svůj příspěvek může vůbec uveřejnit.

PERIODIKUM	POČET
recenzované	0
nerecenzované	23
částečně recenzované	8
neví	1

4. Kolik členů má redakční rada vašeho časopisu?

Největší počet (27 redakčních rad) má od 5 do 10 členů. Další (5) mají více než 10 členů. Jedna redakce neodpověděla.

REDAKČNÍ RADA	POČET
5 až 10	27
10 a více	5
žádná odpověď	1

5. Jak často se schází redakční rada?

Jako výkonná redaktorka jsem byla sama zvědava, jak často se scházejí v jiných časopisech. Odpovědi byly následující: 1-2krát ročně se schází 12 redakčních rad. Nejvýše 3-6krát ročně se schází 15 redakčních rad a 6-12krát ročně jen 4 redakční rady. Na tuto otázku neodpověděly redakce 2 periodik. Z vlastní zkušenosti vím, jak je obtížné skloubit termín redakční rady s pracovním vytížením jejích členů.

PERIODICITA	POČET
1 až 2 ročně	12
3 až 6 ročně	15
6 až 12 ročně	4
žádná odpověď	2

6. Převažující vzdělání členů redakční rady?

Zde bylo jednoznačně převažující vysokoškolské vzdělání, a to v 32 redakčních radách, pouze v jedné bylo převažující středoškolské vzdělání. K tomu bych doplnila, že jde o redakční radu,

jejíž členové mají do 40 let věku. Je pochopitelné a důležité, aby v redakčních radách pracovali lidé, kteří mají jak vzdělání, tak zkušenosti z našeho oboru.

VZDĚLÁNÍ	POČET
převažuje středoškolské	1
převažuje vysokoškolské	32

7. Průměrný věk členů redakční rady?

Nejvíce členů redakčních rad je ve věku od 41 do 50 let (17 periodik), potom následuje věk 51 a více let (12 periodik), nejméně redakčních rad má své členy ve věku do 40 let (4 periodika).

VĚK	POČET
do 40 let	4
41 - 50 let	17
51 a více let	12

8. Je členství v redakční radě funkcí čestnou nebo placenou?

Funkci čestnou uvedlo 31 periodik, placenou 1 periodikum, neuvedeno v 1 případě.

FORMA ČLENSTVÍ	POČET
čestná	31
placená	1
neuvedeno	1

9. Jaký druh komunikace používáte v rámci redakční rady?

U této otázky byla možnost výběru z více odpovědí. Pouze e-mail používá 5 periodik, pouze elektronickou konferenci neuvedlo žádné periodikum. Nejvíce (19 periodik) uvádělo

kombinaci osobního setkání a elektronické komunikace. V 5 případech došlo na e-mail, kombinaci osobního setkání a elektronické komunikace. Ve 4 případech byly uvedeny všechny možnosti: e-mail, elektronická konference, kombinace osobního setkání a elektronické komunikace.

DRUH KOMUNIKACE	POČET
e-mail	5
elektronická konference	0
kombinace osobního setkání a elektronické komunikace	19
e-mail, kombinace osobního setkání a elektronická komunikace	5
vše	4

10. Jaký druh komunikace preferujete?

Osobní setkání uvedla 4 periodika, elektronickou komunikaci 6 periodik, kombinaci osobního setkání a elektronické konference 23 periodik.

KOMUNIKACE	POČET
osobní setkání	4
elektronická komunikace	6
kombinace osob. setkání a el. konference	23

11. Z čeho čerpáte náměty pro svoji práci?

Nejvíce redakcí čerpá z vlastních námětů (31), následuje vlastní iniciativa autorů (30), poté konference a odborné akce (25), reakce na aktuální dění, výročí, úmrtí apod. (21). K tomuto bych ráda dodala, že ne všechna periodika mají redaktory pracující na plný úvazek, proto se také nemohou zúčastňovat konferencí a odborných akcí.

NÁMĚTY	POČET
konference a odborné akce	25
vlastní náměty	31
reakce na aktuální dění, výroční, úmrtí apod.	21
vlastní iniciativa autorů	30

12. Kdo spravuje webové stránky časopisu?

Opět jednoznačné odpovědi: 32 periodik si je spravuje vlastními silami, jen jedno jediné je spravuje externě.

ZPŮSOB	POČET
vlastními silami	32
externě	1

Pravidla pro excerpci do mezinárodních databází

Pro svůj příspěvek jsem si vybrala databázi SCOPUS, do které se náš časopis neúspěšně hlásil. Kritéria přijetí časopisu do databáze jsou samozřejmě uvedena na stránkách SCOPUSu. Po nevysvětleném vyškrtnutí našeho časopisu ze Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik mohu říci, že komunikace se SCOPUSEm byla mnohem lepší a přínosnější než s RVVI.

Zahrnutí časopisu do SCOPUS¹⁴

Vydavatelství Elsevier a jeho pravidla pro zařazení do SCOPUSU:

- Abstrakta v angličtině
- Všechny citace v latinské abecedě
- Úroveň recenzování (peer-review). Recenzování 2 recenzenty. Nejlépe, když je to uvedeno i v tiráži (nebo někde jinde) v časopise (recenzní řízení v impakt. časopisech jsou náročná a není možné, aby měl autor předem přislíbeno, že jeho článek redakce přijme bez úspěšného absolvování recenzního řízení u renomovaných recenzentů).

- Geografická pestrost redaktorů a autorů (např. mezinárodní složení redakční rady, mezinárodní autoři apod.)
- Titul časopisu musí mít akademický přínos k danému oboru
- Srozumitelnost abstraktu
- Soulad příspěvků s tematikou/zaměřením časopisu
- Srozumitelnost článků
- Citovanost redaktorů časopisu ve Scopusu
- Citovanost článků z časopisu ve Scopusu
- Pravidelné vydávání (vydávání není opožděno)
- Obsah je dostupný online
- Posuzuje se úroveň homepage a homepage titulu musí být dostupná v angličtině
- Užší zaměření je velkou výhodou
- Bezpodmínečně musejí být u každého článku anglické abstrakty
- Výhodou mohou být čísla DOI, která se přidělují jednotlivým článkům:
<http://knihovna.cvut.cz/veda/doi-na-cvut/>

Zajímavé by mohlo být i zařazení humanitních časopisů do **databáze ERIH**

<http://www.esf.org/index.php?id=4813>, který také naše Rada vlády uznává. Jenže tato databáze vznikla úplně za jiným účelem a jednorázově, a proto už dlouhou dobu nedošlo k jejímu doplňování - ale v letošním roce by se měla opět otevřít, je třeba tuto záležitost sledovat.¹⁵

Závěr

V úvodu svého příspěvku si kladu otázku, zda mají knihovnická periodika budoucnost. Myslím si, že zcela určitě ano. Vždyť již od začátku své existence si musela „vybojovat“ své místo na slunci i svoje čtenáře. Aktuální periodika z oblasti knihovnictví a informační vědy představují pro náš obor velmi cenný zdroj informací. Jelikož v České republice je těchto periodik dostatečné množství, může si každý čtenář vybrat, jaký druh periodika a s jakým zaměřením mu nejvíce vyhovuje. Každý ze sledovaných časopisů, ať již vychází v elektronické či tištěné formě, měsíčně, čtvrtletně, pololetně či jako občasník, ať je to čistě oborové nebo více kulturně zaměřené periodikum, má své specifické „pole působnosti“ a svoji čtenářskou obec. Periodika z našeho oboru nemají jen aktuálně reagovat na dění v knihovnách, ale mají i archivní funkci. České knihovnické časopisy pomáhají svojí tištěnou i elektronickou podobou k dalšímu rozvoji našeho oboru. Budoucnost mají, ale musejí se neustále

rozdíjet a „pracovat na sobě“. Ať už z hlediska odbornosti, grafické úpravy či zařazení do elektronických informačních zdrojů.

POUŽITÉ ZDROJE:

DAŠKOVÁ, Jiřina. RE: *SCOPUS, WOS a ERIH* [elektronická pošta]. Message to: Renata Salátová. 18. dubna 2014 [cit. 2014-05-02]. Osobní komunikace.

Knihovnická (a příbuzná) periodika ČR a SR [online]. Praha: Národní knihovna České republiky [2014-04-29]. Dostupné z:

http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=06_Knihovnicka_a.htm

KONSPEKT: Předmětové kategorie a skupiny konspektu [online]. Praha: Národní knihovna České republiky [2014-04-29]. Dostupné z: <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/roztridit/predmetovekategorie-10>

KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online databáze]. Praha: Národní knihovna České republiky, 2003–2014 [2014-04-29]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz/cze/ktd>.

POKORNÁ, Dana a Milan POKORNÝ. *Základy redakční práce*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. 119 s. ISBN 978-80-904247-4-6

Rada pro vědu, výzkum a inovaci [online]. Praha: Rada pro vědu, výzkum a inovaci [2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=679030>

ŠROMOVÁ, Gabriela. Přehled a analýza českých periodik týkajících se knihovnictví a informační vědy. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, 2007. 66 s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Monika Kratochvílová

Zahrnutí časopisu do SCOPUS. [online]. Praha: České vysoké učení technické [2014-04-29]. Dostupné z: <http://knihovna.cvut.cz/veda/citacni-databaze/kriteria-scopus-pro-casopis.html>

¹ http://aleph.nkp.cz/F/ILPCHMQL8TC1AYPYH81RJ8NNRIVNI79DMIG7B12P7U5VC4C7US-17754?func=full-set-set&set_number=037889&set_entry=000001&format=999

² http://aleph.nkp.cz/F/ILPCHMQL8TC1AYPYH81RJ8NNRIVNI79DMIG7B12P7U5VC4C7US-26857?func=full-set-set&set_number=038074&set_entry=000007&format=999

³ http://aleph.nkp.cz/F/ILPCHMQL8TC1AYPYH81RJ8NNRIVNI79DMIG7B12P7U5VC4C7US-37240?func=find-aut-bib&find_request=vědecký^časopis&find_code=TR&find_base=KTD

⁴ http://aleph.nkp.cz/F/ILPCHMQL8TC1AYPYH81RJ8NNRIVNI79DMIG7B12P7U5VC4C7US-43384?func=find-b&find_code=WTD&request=impaktovan%C3%BD+%C4%8Dasopis&adjacent=N&x=29&y=5

⁵ http://aleph.nkp.cz/F/ILPCHMQL8TC1AYPYH81RJ8NNRIVNI79DMIG7B12P7U5VC4C7US-50384?func=find-b&find_code=WTD&request=otev%C5%99en%C3%BD+%C4%8Dasopis&adjacent=N&x=35&y=0

⁶ ŠROMOVÁ, Gabriela. Přehled a analýza českých periodik týkajících se knihovnictví a informační vědy. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví, 2007. 66 s. Vedoucí diplomové práce Mgr. Monika Kratochvílová

⁷ <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/roztridit/predmetovekategorie-10>

⁸ http://aleph.nkp.cz/F/N3R2788PLI6CAG8RBUVB7HVNNU99V6SF6AM1Y4GJV2R7936B68-10168?func=full-set-set&set_number=093665&set_entry=000002&format=999

⁹ <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=679030>

¹⁰ POKORNÁ, Dana a Milan POKORNÝ. *Základy redakční práce*. 1. vyd. České Budějovice: Vlastimil Johanus, 2010. 119 s. ISBN 978-80-904247-4-6

¹¹ tamtéž

¹² <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/koncepce>

¹³ http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=06_Knihovnicka_a.htm

¹⁴ <http://knihovna.cvut.cz/veda/citacni-databaze/kriteriia-scopus-pro-casopis.html>

¹⁵ DAŠKOVÁ, Jiřina. RE: *SCOPUS, WOS a ERIH* [elektronická pošta]. Message to: Renata Salátová. 18. dubna 2014 [cit. 2014-05-02]. Osobní komunikace.